

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Зора Георгиева Янакиева, ПУ „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 8. Изкуства; професионално направление 8.2. Изобразително изкуство по научната специалност - Графичен дизайн и фотография

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 31 от 11.04.2025 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра Естетическо възпитание към Педагогически факултет, като кандидат участва

д-р Николай Добрев Радулов

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД – 22-1330 от 10.06.2025 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Графичен дизайн и фотография), обявен за нуждите на катедра Естетическо възпитание към Педагогическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единственият кандидат:**

д-р Николай Добрев Радулов, хон. преподавател в ПУ „Паисий Хилендарски“

Представеният от д-р Николай Добрев Радулов комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи:

- Молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса;
- Автобиография по европейски формат;
- Диплома за висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ с приложение (оригинал и копие) или нотариално заверено копие;
- Диплома за образователна и научна степен „доктор“ (оригинал и копие) или нотариално заверено копие;
- Списък на научните трудове;
- Научни трудове (копия на публикациите);
- Списък на цитиранията;
- Справка за съответствие с минималните национални и допълнителните факултетни изисквания;
- Анотации на материалите по чл. 65. от ПРАСПУ на български и чужд език;
- Самооценка на приносите;
- Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

- Удостоверение за трудов стаж;
- Документи за учебна работа;
- Документи за научноизследователска работа;
- Документи, отнасящи се до художественотворческа дейност;
- Документи съобразно допълнителните изисквания на съответния факултет;
- Други документи.

Кандидатът д-р Николай Добрев Радулов е приложил списък с общо 8 научни труда, от които 1 монография, 1 книга, 6 статии и доклади, доказателствен материал за 3 реализирани авторски продукта в областта на изкуствата и 35 участия в колективен продукт. Приемат се за рецензиране 2 научни труда, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка 1 монография, 1 статия, 3 реализирани авторски продукта в областта на изкуствата и 35 участия в колективен продукт. Не се рецензират 6 научни труда по дисертацията, от които 5 статии и доклади и 1 книга. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва 2 публикации в страната.

Бележки и коментар по документите: удостоверението за публикацията под печат „Нови подходи в обучението в техниката на акварела на студентите в педагогическите и творческите специалности“ е пропуснато. Съдържанието на публикацията намира пълнотекстово отражение в книгата „Техниката на акварела“, което е допълнено след дисертацията и се приема за рецензиране.

За конкурса кандидатът е представил всички изискуеми документи. Материалите за рецензиране – публикации и творчески изяви на кандидата съответстват с минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ и отговарят на научната специалност.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Николай Радулов завършва висшето си образование в АМТИИ, гр. Пловдив през 2008 г. Дипломира се в ОКС „бакалавър“, специалност Педагогика на обучението по изобразително изкуство с професионална квалификация учител по изобразително изкуство в средното общообразователно училище. Две години по-късно по същото професионално направление придобива и магистърска степен. През 2015 г. защитава образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност Методика на обучението по изобразително изкуство.

В периода 2015-2016 г. е хоноруван преподавател в АМТИИ, а от 2022 г. до момента води упражнения по различни дисциплини в педагогическите и художествените специалности в Педагогическия факултет и Факултета по математика и информатика на ПУ „Паисий

Хилендарски“. Чрез преподавателската си дейност в университета Николай Радулов придобива богат академичен опит. Работи със студенти от ОКС – „бакалавър“ и „магистър“ от специалностите: „Предучилищна и начална училищна педагогика“, „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“, „Педагогика на обучението по изобразително изкуство с графичен дизайн“, „Софтуерни технологии и дизайн“, „Графичен дизайн и реклама“.

Кандидатът за конкурса е утвърден професионалист в областта на живописата, графичния дизайн и фотографията. В продължение на години от 2012 г. до момента той работи като: оператор, фоторепортер, специалист видеомонтаж, управител на фирма за издателска дейност и реклама. Опитът на д-р Николай Радулов включва: графичен дизайн; предпечатна подготовка; създаване на статии за периодично издание; заснемане и дигитална обработка на снимки; разработване и реализиране на стратегия за популяризиране на печатна медия в социалните мрежи, работа с аналитични инструменти.

От 2010 г. той е член на Дружеството на пловдивските художници. Списъкът с творческите изяви на кандидата от 2002 г. насам е внушителен. Той показва както системното му участие в общите художествени изложби на дружеството, така и самостоятелните му авторски реализации в областта на живописата и скулптурата, както и други художествено-творчески проекти, обвързани с проблематиката на обявения конкурс.

За отличителните си постижения Николай Радулов получава две награди: „Творец на годината“ на Община Панагюрище за 2013 г. и Първа награда за клипа към песента „Велосипед“ в категорията „Най-добра видео продукция“ в Международния музикален конкурс „Гласът на Афродита“, Кипър 2022.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на педагогическата дейност

От направената справка за аудиторната заетост на д-р Николай Радулов е видна педагогическата му дейност и натовареност като хоноруван преподавател с широк обхват дисциплини от различни професионални направления. Работата на кандидата включва провеждане на упражнения по Пластична анатомия, Композиция, Методика на обучението по изобразително изкуство за начален етап на СУ, Дизайн на периодични издания, Компютърни приложения в графичния дизайн, Компютърни приложения в графичния дизайн – III ч. Художествена фотография, Теория на обучението по изобразително изкуство, Програмни средства за графичен дизайн. При обучението на студентите прилага съвременни интерактивни методи, средства и подходи; компютърни продукти и технологии за мотивиране на обучаващите и за

повишаване на образователното качество – мултимедийни презентации, образователни видеоклипове, различни софтуерни програми и приложения.

За нуждите на специалностите „Педагогика на обучението по изобразително изкуство” и „Графичен дизайн с реклама” кандидатът разработва учебна програма по дисциплината Художествена фотография, организира и ръководи творческите изяви на студенти, представени на фотографска изложба, което ми дава основание за оценяване на педагогическата дейност на кандидата с висока оценка.

Оценка на научната и художественотворческата дейност на кандидата

Оценка на научната дейност

Д-р Николай Радулов кандидатства в обявения конкурс за „доцент“ с 2 научни публикации. Научните трудове се разпределят както следва: хабилитационен труд – монография (показател В); 1 статия представена за отпечатване в реферирано и индексирano издание в световната база данни (Scopus); 3 авторски продукта в областта на изкуствата (показател В); 19 кратки авторски продукта в областта на изкуствата; 17 участия в колективен продукт в областта на изкуствата (показател Г). Представен е списък с 1 цитиране в колективен том с научно рецензиране, 2 рецензии за реализирани авторски продукта в специализирани издания за изкуство и култура и 12 рецензии за реализирани авторски продукта в периодични издания (показател Д); 2 участия в национален образователен проект; 2 участия в ателие или уъркшоп в областта на изкуствата (показател Е).

Научната продукция на кандидата обвързана с темата на конкурса включва:

1. Монография „Портретът - от живописиста към фотографията“ (УИ „П. Хилендарски“, 2025, 134 стр.). Изследването поставя на внимание нов, актуален и недостатъчно разработен проблем за портрета като художествен жанр, нуждаещ се от своевременно решение. Стъпвайки на естетическите норми на живописиста, със собствени средства и принципи чрез светлина и цвят, фотографията представя едно ново ниво на изследване на художествения образ, обусловено от възможностите на технологиите.

Трудът е теоретико-исторически и откроява важни проблеми при изследване на портрета в живописиста и фотографията. Структурата е логически добре изведена с увод, две глави, обобщения и изводи, заключение, литература и приложения.

Първа глава обосновава историческата поява и развитие на портрета в изобразителното изкуство и отличителните му белези открити в исторически контекст за всяка епоха с ново значение и разбиране за жанра. Дефинира същността и видовете портрет, както интерпрета-

цията на портрета от гледна точка на емоционално-психологическото състояние на художествения образ, с оглед на формално-пластичното изграждане, позволяващо и по-дълбоко проникване в човешката идентичност.

Акцентът във втора глава е върху фотографията (поява, развитие и видове фотография) и живописните принципи за създаване на портрет, което откроява близостта между двете изкуства (живопис и фотография), формирането на портрета и видовете портрет в художествената фотография като медиен жанр със свои принципи и закономерности, породени от спецификите на технологиите. Сравнителният подход при анализирането на произведения и майстори от класическата портретна живопис („Автопортрет“ на Рембранд, „Момичето с перлената обица“ на Йоханес Вермеер) с творбите на значими художници фотографи (фотографски портрет на Крис Найт, аналог на „Момичето с перлената обица“ от Джеми Уд-Бинендайк), откроява сходствата, различията и предимствата между традиционните и медийните форми в изкуството. Тази част на труда представя авторски пример за създаване на художествен фотографски портрет на базата на живописен портрет, изяснявайки идейно-творческите и техническите аспекти като отделни етапи в цялостния процес.

Трудът представлява успешен опит за теоретично изясняване на поставените проблеми, чийто стил на изложение е ясен и достъпен, с убедителна постановка и обосновка. Основните посоки на изследване, по отношение на класическите средства, новите технологии, които разширяват възможностите за творческо изразяване, се доказват. Проблематиката е подходяща за специалисти, студенти и любители с интерес към визуалните изкуства и по-специално в областта на живописата и художествената фотография.

2. Следва публикацията „Нови подходи в обучението в техниката на акварела на студентите в педагогическите и творческите специалности“. Акцентът е върху технологиите при обучението на студенти от педагогическите и художествените специалности, включително и за специалност „Графичен дизайн с реклама“. Основен момент е употребата на образователни видеоклипове, които са авторска разработка с учебен материал, съобразен с изискванията на учебната програма за конкретната специалност.

Оценка на художественотворческата дейност

От съществено значение за обявения конкурс по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство е художественотворческата дейност на кандидата. По отношение на професионалното направление тя има водеща функция. Д-р Николай Радулов представя внушително количество продукция в различни области на визуалните изкуства, която демон-

стрира артистичните му изяви и активности като: художник, творец, графичен дизайнер и фотограф. Авторската продукция включва:

1. Самостоятелни изложби: *3 реализации* в областта на изкуствата, от които - 2 самостоятелни изложби: *първата* – „Живопис“ – април 2010 г. в гр. Пловдив – галерия “Бовиел”; *втората* - “Живопис, Рисунка, Пластика” в Исторически музей - Панагюрище, май 2010 г; *третата* реализация е на скулптурен проект посветен на 100-годишнината от основаването на Панагюрски колонии (Еднофигурна композиция, материал – мрамор) 2011 г.

2. Участия в колективен продукт в областта на изкуствата: *16 реализации*, от които *1 изложба* в гр. Панагюрище „Полихромно-монохромно - живопис, графика, рисунка” 2014 г.; *5 изяви* – в Годишните изложби на Дружеството на пловдивските художници за 2015, 2016, 2017, 2018 и 2019 г.; *1 участие в арт проект* и изложба „Изкушение“ в ДПХ 2016 г.; *2 представяния* в обща художествена изложба - гр. Куклен 2021 г. (живопис и рисунка) и Регионален етнографски музей, Пловдив, юни 2024 г. – „Вдъхновения“; *3 участия в пленер*: 1 национален – в Исторически музей – Панагюрище 2018 г. и 2 общински пленера в гр. Панагюрище - „Средногорска палитра“ 2016 г. и „С пулса на твореца” 2020 г.; *4 фотоизложби* - Исторически музей – Панагюрище 2016 г., Университет по архитектура строителство и геодезия, София 2017г., Исторически музей Стрелча 2019 г. и гр. Куклен 2021 г.

3. Кратък авторски продукт в областта на изкуствата: *19 реализации*, от които *8 авторски продукта* за цялостно художествено оформление и дизайн на книги, албуми, стихосбирки, брошури; *5 авторски продукта* за дизайн на корица; *2 авторски продукта* за документален филм; *2 авторски продукта* за видеоклип; *1 скулптурна пластика* за чешма - Панагюрище, *1 изява* като част от екип изписал параклиса „Света Богородица Животоприемен Източник“ Панагюрище. 2014 г.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Приносите на д-р Николай Радулов имат научен и научно-приложен характер. Те са лично дело на кандидата. По-специално внимание заслужават постиженията, които могат да се открият в представената монография за хабилитационен труд:

1. Теоретично са проучени и анализирани взаимовръзките и въздействието на живописа върху фотографията и по-специално върху художествената фотография, по отношение на пресъздаването на портрет чрез внушаване на определен художествен замисъл.

2. Допълнена е класификацията за видовете портрет от гледна точка на визуалните изкуства и по-конкретно - художествената фотография.

3.Задълбоченото анализиране на развитието на портрета през отделните исторически епохи, промяната на неговите функции и стилистични възгледи, дава възможност за разбиране на силното му влияние в художествената фотография и по-конкретно на класическия живописен портрет в творчеството на значими съвременни автори.

4.Анализирани, открити и изведени са общите принципи, сходства и различия между двете визуални изкуства за постигане на идейния замисъл чрез изразните средства на живописа и художествената фотография, както и посредством живописните и фотографски методи и способности.

5. Въз основа на собствен опит и творческа дейност е посочен авторски пример за създаване на художествен фотографски портрет на базата на живописен портрет – изяснени са както идейно-творческите, така и техническите аспекти на работата.

Количествените показатели на критериите за заемане на академичната длъжност „доцент“ са достатъчно представителни за обявения конкурс по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство, с необходимия брой точки много над изискуемите. В научната продукция на кандидата няма плагиатство. Всички представени материали са авторски и посочените приноси са негова лична заслуга.

5. Критични забележки и препоръки

Нямам критични бележки. Като препоръка бих пожелала на д-р Николай Радулов да обогатява творческите си участия и в международни изяви, тъй като определено има потенциал.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от д-р Николай Радулов отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Педагогическия факултет **за избор на д-р Николай Добрев Радулов на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“** по: област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Графичен дизайн и фотография).

16. 07. 2025 г.

Рецензент:

Проф. д-р Зора Янакиева